

**Laudacja
w związku z wnioskiem
Rady Wydziału Filologicznego Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach
o odnowienie stopnia doktora nauk humanistycznych
prof. zw. dr. hab. Jana Malickiego**

W drugiej połowie XV stulecia Kraków stał się stolicą europejskiej astrologii, którą wykładali tutaj znani profesorowie Akademii Krakowskiej, jak Piotr Gaszowiec czy Jan z Głogowa. Z pewnością poświęcali swoje prognozyki różnym ważnym datom, w tym 24 dniowi stycznia. Tego dnia bowiem planety tworzyły specjalną koniunkcję, a znaki zodiaku układały się w szczególnie wzór.

Stoczona 24 dnia stycznia w 1588 roku bitwa pod Byczyną miała ogromne znaczenie polityczne. Hetman Jan Zamoyski, pokonując wojska arcyksięcia Maksymiliana Habsburga i jego stronników, przyczynił się do zachowania suwerenności Rzeczypospolitej wobec potęgi Habsburgów i umocnienia władzy Zygmunta Wazy. Piewcami byczyńskiego zwycięstwa – by wspomnieć bardziej rozpoznawalnych twórców – byli: Joachim Bielski (*Pieśń nowa o szczęśliwej potrzebie pod Byczyną z arcyksięciem Maksymilianem*), Stanisław Grochowski (*Hołubek, albo dzieła rycerskie; Pieśni Kaliopy słowieńskiej na zwycięstwo pod Byczyną w r. p. 1588*), Stanisław Niegoszowski (*Ad Illustrissimum Principem Joannem Zomoiscium Epinikion*), Andrzej Schoneus (*Odea tres ad Joannem Zamoiscium*), Szymon Szymonowicz (*Flagellum livoris*), Jan Zawicki (*Charites słowieńskie*), Andrzej Zbylitowski (*De victoria reportata*), Jan Smolik (fraszka *Byczyna*) czy walczący po stronie arcyksięcia Maksymiliana Adam Czahrowski (*Treny i rzeczy rozmaite*).

Anonimowy utwór *De Bicinensi Proelio* został zapisany u schyłku XVII wieku przez byczyńskiego kupca Grzegorza Sosnę w kancjonałe byczyńskim. Był znany na ziemi opolskiej w wersji śpiewanej. Obecnie rękopiśmienny tekst *De Bicinensi Proelio* znajduje się w Tece Erzepkiego na stronach liczbowanych (252–253b). Egzemplarz Teki Erzepkiego, który zdeponowany jest w Zbiorach Specjalnych Biblioteki Śląskiej (sygnatura R 69 III), stanowi część tzw. tek wielkopolskich. Na „teki” składają się notatki, wyciągi ze źródeł rękopiśmiennych oraz rzadkich druków, sporządzone podczas badań językowych i historycznoliterackich, które przeprowadził Bolesław Erzepki, historyk kultury, archeolog i wieloletni bibliotekarz oraz konserwator zbiorów Biblioteki Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk. Erzepki zdobył tytuł honorowego profesora

Uniwersytetu Poznańskiego, był także członkiem korespondentem AU (później PAU) i współpracownikiem „Dziennika Poznańskiego”, prowadził badania nad tekstami powstałymi od XV do XIX wieku łącznie.

Oto fragment *De Bicinensi Proelio*¹:

Posłuchajcież tego, namilszi krześciance,
Co się przydało roku już dawnego,
Tysiąc i pięćset a ośmdziesiątego
K' temu ósmego.

Dnia dwudziestego stycznia a czwartego
Tam przed Byczyną było wiele złego,
Gdzie ziemia drżała przed nieprzyjacielem,
Ludem gwałtownym.

Lecz, by nie przedłużać zbytnio tej dygresji, powrócę do powziętego zamiaru, a zamiarem moim jest opisać raczej skromnym piórem pamięci godne czyny Profesora Jana Malickiego, urodzonego 24 stycznia 1948 roku.

Prof. zw. dr hab. Jan Malicki jest profesorem nauk humanistycznych, wybitnym humanistą i znawcą literatury staropolskiej i śląskiej, dyrektorem Biblioteki Śląskiej w Katowicach. Urodził się w Katowicach i właśnie z tym miastem – od prawie siedemdziesięciu lat – związane jest życie prywatne oraz naukowe Profesora. Czterdzieści pięć lat temu – w roku 1972 – ukończył On polonistykę na Wydziale Humanistycznym Uniwersytetu Śląskiego, następnie podjął pracę w Instytucie Filologii Polskiej UŚ jako asystent-stażysta. Swoje pierwsze kroki naukowe stawiał pod kierunkiem wybitnego humanisty i jednego z pionierów śląskiego literaturoznawstwa profesora Jana Kazimierza Zaremby. To między innymi z jego inspiracji podjął prekursorskie badania nad spuścizną Wacława Potockiego, które zaowocowały pracą doktorską pod tytułem *Twórczość Wacława Potockiego wobec polskiej tradycji literackiej*. Książkowa wersja tej rozprawy, ogłoszona w roku 1980 pod tytułem *Słowa i rzeczy. Twórczość Wacława Potockiego wobec polskiej tradycji literackiej*, zdobyła wielkie uznanie jako pierwsza po latach synteza twórczości Potockiego i do dziś nie straciła swej aktualności; stanowi lekturę obowiązkową wszystkich badaczy zajmujących się twórczością barokowego poety.

¹ Pełny tekst *De Bicinensi Proelio* zamieszczono na s. 243–246 niniejszego tomu „Śląskich Studiów Polonistycznych”.

W roku wydania tej książki, po półrocznym pobycie w Instytucie Badań Literackich PAN w Warszawie, Jan Malicki ukończył pisanie rozprawy habilitacyjnej pod tytułem *Mity narodowe. Lechiada*. Stopień doktora habilitowanego uzyskał w 1981 roku, a książkowa wersja tej rozprawy została wydana w roku następnym. Profesor podjął w niej niezwykle istotne zagadnienie kształtowania się tożsamości narodowej i świadomości historycznej.

Kolejne „staropolskie” książki wydane w tym czasie to między innymi tomy studiów: *Legat wieku rycerskiego. Studia staropolskie* (1989; wyd. 2 - 2006) oraz *Pamięć i trwanie. Obrzeża staropolskiej kultury* (1995). Publikacje te zawierają rozprawy interpretacyjne dotyczące zwłaszcza tych utworów czy zagadnień w obrębie kultury dawnej, które – jak pisze Autor – „do dnia dzisiejszego budzą spory, polemiki, nierzadko zaś i namiętności wśród historyków literatury”. Prace Jana Malickiego z tego okresu zawierają wiele pionierskich spostrzeżeń i uwag, które na trwałe weszły do kanonu współczesnego literaturoznawstwa polonistycznego i diametralnie zmieniły nasze myślenie o takich reprezentatywnych zabytkach kultury staropolskiej, jak *Bogurodzica*, *Kronika polska mistrza Wincentego zwanego Kadłubkiem* czy *Treny* Jana Kochanowskiego.

Drugim, obok staropolszczyzny, obszarem zainteresowań naukowych Jana Malickiego stała się kultura literacka dawnego Śląska. Kontynuując dzieło swojego mistrza i promotora Jana Kazimierza Zaremby, Profesor prowadził zakrojone na szeroką skalę badania źródłowe, których wyniki zostały opublikowane między innymi w książkach: *Laury, togi, pastorały. Szkice o kulturze renesansowego Śląska* (1983), *Początki sporów o polskość i niemieckość Śląska* (1987) oraz *Józefa Lompy żywot niepokorny* (1990; wyd. 2 - 1997). Podobnie jak książki „staropolskie”, również „śląskie” publikacje Jana Malickiego zawierają wiele pionierskich spostrzeżeń, które stały się podstawą współczesnego, nowoczesnego myślenia o Śląsku i „śląskości”.

Jan Malicki znalazł się także w prestiżowym gronie autorów „Śląskiego Korbuta” – *Bibliografii piśmiennictwa polskiego na Śląsku w XVII i XVIII w.* pod redakcją Jana Zaremby (1980) – niezwykle cennej publikacji porządkującej dotychczasową wiedzę o kulturze literackiej Śląska. W roku 1995 Jan Malicki został profesorem tytularnym.

Profesor Jan Malicki jest jednym z najwybitniejszych znawców literatury staropolskiej oraz śląskiej. Jego dorobek naukowy po roku 1995 obejmuje kilkaset pozycji, w tym między innymi książki: *Pisał się z Potoka. Studium o Wacławie Potockim w trzechsetną rocznicę śmierci* (1996), *Poezja wigilijnej nocy* (1998), *Panno, ale nie Ty. Rozważania różne o Apollinie i muzach* (1998), *Mitologia narodowa* (1999), *Bogurodzica* (1999); prace redakcyjne, między innymi serie wydawnicze

(samodzielnie lub współautorskie): „Staropolskie Teksty i Konteksty”, „Śląskie Miscellanea”, „Folia Scientica Bibliothecae Silesianae”, „Biblioteka Piśmiennictwa Śląskiego”, „Epizody”, „Śląski Wawrzyn Literacki”, „Śląscy Uczni. O Tych, Co Odeszli”, „In Gremio. Od Dawności do Współczesności”; oraz kilkaset rozpraw i artykułów naukowych.

Wspomniane opracowania książkowe z tego okresu zawierają przede wszystkim pogłębienie oraz uszczegółowienie dotychczasowych badań nad zabytkami staropolskiego piśmiennictwa i dawnej kultury. Nieco inny charakter ma najnowsza (wydana w 2016 roku) publikacja Jana Malickiego, zatytułowana *Jeszcze nowsze podróże Guliwera: asocjacje kulturowe*. Jest to zbiór mikroesejów na różne tematy związane z szeroko pojętą kulturą – dawną i współczesną. Wspólnym motywem wszystkich pomieszczonych w tomie niezwykle erudycyjnych tekstów jest książka, a problemem, który zdaje się najbardziej interesować Autora – miejsce, jakie zajmuje ona w rozmaitych przestrzeniach historyczno-kulturowych i w świadomości kolejnych pokoleń czytelników.

Nie do przecenienia jest działalność edytorska Profesora Jana Malickiego. Z Jego inicjatywy i dzięki Jego (lub prowadzonych we współpracy z innymi naukowcami) badaniom zostały wydane dzieła śląskich pisarzy i działaczy, między innymi: Konstantego Damrota, Karola Miarki, Józefa Lompy, a także rozprawy zapomnianych uczonych, takich jak Juliusz Zborowski, Stanisław Smolka, Teodor Zawacki.

Działalność edytorska Profesora obejmuje również zabytki literatury dawnej, takie jak: *Oratio Dominica* (wielojęzyczna edycja Modlitwy Pańskiej ze zbiorów Biblioteki Śląskiej), *Legenda o Świętej Jadwidze* (wydana z rękopisu znajdującego się w Bibliotece Śląskiej) oraz *Postny obiad albo Zabaweczka* Hiacynta Przetockiego. Na podkreślenie zasługuje fakt, że ta ostatnia publikacja jest efektem wspólnej pracy proseminaryjnej studentów III roku filologii polskiej Uniwersytetu Śląskiego, którzy pod kierunkiem Profesora zdobywali swoje pierwsze doświadczenia naukowo-badawcze; stanowi zarazem jeden z wielu dowodów inspirującego wpływu, jaki Profesor, swoją osobowością i autorytetem, wywiera na studencką młodzież, która – niezmiennie od lat – tłumnie przybywa na Jego seminaria magisterskie i doktoranckie, zainspirowana przede wszystkim niezwykle, legendarnymi już wręcz, wykładami z literatury staropolskiej, które Profesor prowadzi od 1984 roku dla studentów I roku filologii polskiej Uniwersytetu Śląskiego. Niezapomniany jest Jego wykład o *Bogurodzicy* czy Gallu Anonimie. Cykl wykładowy kończy egzamin z literatury średniowiecza i renesansu, który odbywa się w zimowej sesji egzaminacyjnej corocznie 24 stycznia.

O sile wpływu Jana Malickiego na młode pokolenie badaczy świadczy również fakt, iż Profesor stworzył własną szkołę – wychował liczne grono uczonych, którzy, teraz już samodzielnie, prowadzą badania naukowe i starają się inspirować kolejne pokolenia studentów. Spośród wychowanków Profesora, którzy uzyskali stopnie oraz tytuły naukowe i pracują lub pracowali na uniwersytetach, można wymienić między innymi: prof. dr. hab. Piotra Wilczka, prof. dr. hab. Piotra Urbańskiego, dr hab. Teresę Banaś-Korniak, prof. UŚ dr. hab. Adama Regiewicz, prof. AJD dr hab. Agnieszkę Budzyńską-Dacę, dr hab. Beatę Stuchlik-Surowiak, dr Izabelę Kaczmarzyk, dr Jacka Kwoska czy mówiącego te słowa. Liczne grono wypromowanych przez Profesora doktorów pracuje w szkołach, bibliotekach, redakcjach gazet i innych instytucjach kultury. Wymownym świadectwem niezwykle silnej więzi, jaka łączy Jana Malickiego z wychowankami, a zarazem znakomitym dowodem ogromnego poczucia odpowiedzialności za kolejne pokolenia badaczy są między innymi zawarte w Jego książkach dedykacje. We Wstępie do drugiego wydania książki *Legat wieku rycerskiego*, wymieniając nazwiska „wychowanków, a zarazem przyjaciół, sięgających już po laury akademickie”, Autor pisze: „Moim uczniom i uczniom moich uczniów książkę tę poświęcam”. Dodam, że wielokrotnie wspierał nas i nam pomagał.

W 2011 roku Profesor Jan Malicki w trakcie uroczystości jubileuszowej, która odbyła się na Wydziale Filologicznym Uniwersytetu Śląskiego, odebrał z rąk swoich wychowanków oraz współpracowników i przyjaciół tom pod tytułem *Liber amicorum. Professoris Ioannis Malicki* (przygotowany pod redakcją Dariusza Rotta i Piotra Wilczka, przy współudziale Beaty Stuchlik-Surowiak), będący zbiorem dedykowanych Mu artykułów z zakresu literatury i kultury staropolskiej oraz śląskiej, a także historii prasy, bibliografii, leksykografii, teatrologii oraz literatury romantycznej, młodopolskiej i współczesnej. Jak zaznaczyli we Wstępie redaktorzy, książka ta miała „stanować przynajmniej częściową spłatę długu” zaciągniętego u Profesora przez uczniów, którym zawsze służy On dobrą radą, pomocą, wsparciem i inspiracją.

Profesor Jan Malicki współpracował lub współpracuje z uniwersytetami w Ostrawie, Szczecinie oraz z Akademią Muzyczną w Katowicach. Wykładał również między innymi w: Brnie, Cambridge, Granadzie, Karwinie, Neapolu, Pradze, Rzymie, Skopje, Sankt Petersburgu i Wilnie. Był recenzentem doktoratu *honoris causa* dla Tadeusza Różewicza oraz inicjatorem przyznania tego tytułu przez Uniwersytet Śląski Eugène’owi Ionesco.

W roku 2002 Profesor Jan Malicki został powołany na najwyższe stanowisko uniwersyteckie – profesora zwyczajnego.

Profesor Jan Malicki pełnił w swojej macierzystej uczelni funkcje: zastępcy dyrektora Instytutu Nauk o Literaturze (1974–1980), prodziekana Wydziału Filologicznego (1982–1985), dziekana Wydziału Filologicznego (1987–1990). Dokonane w okresie sprawowania tych funkcji przez Profesora Malickiego dzięki Jego staraniom przeniesienie polonistycznej (pamiętajmy oczywiście również o takich kierunkach studiów, jak: filologia klasyczna, kulturoznawstwo oraz bibliotekoznawstwo i informacja naukowa) części Wydziału Filologicznego Uniwersytetu Śląskiego z Sosnowca do budynku dawnego Komitetu Wojewódzkiego PZPR to symboliczny powrót Wydziału Filologicznego do Katowic i jeden z najważniejszych momentów w dziejach Wydziału Filologicznego śląskiej *Alma Mater*.

Od roku 1991 Profesor Jan Malicki jest kierownikiem Zakładu Historii Literatury Średniowiecza i Renesansu. Do Jego ważnych zasług organizacyjnych dodałbym jeszcze uwiecznione sukcesem starania o stworzenie na Wydziale Filologicznym Uniwersytetu Śląskiego Katedry Filologii Klasycznej czy realizowane w trybie jakże bliskim Profesorowi – wędrownego humanisty – długoletnie peregrynacje na polonistyki w Szczecinie i Ostrawie.

Profesor Jan Malicki jest redaktorem naczelnym „Guliwera. Kwartalnika o książce dla dziecka” oraz periodyku „Książnica Śląska”. Pełnił funkcję przewodniczącego (2007–2009), później wiceprzewodniczącego, a obecnie członka Krajowej Rady Bibliotecznej przy Ministrze Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz członka Rady do Spraw Narodowego Zasobu Bibliotecznego (od 1999 do dziś), wiceprzewodniczącego (2006–2010), później członka Rady Naukowej Biblioteki Narodowej, wiceprzewodniczącego Konferencji Dyrektorów Wojewódzkich Bibliotek Publicznych (2005–2008), przewodniczącego Rady Programowej Miejskiej Biblioteki Publicznej w Sosnowcu (2004–2012), przewodniczącego Rady Programowej Regionalnego Ośrodka Kultury w Katowicach (2011–2016), przewodniczącego (2007–2010), później członka Kapituły Nagrody Feniks 2006 – Stowarzyszenia Wydawców Książki Katolickiej, przewodniczącego Rady Naukowej czasopisma „Bibliotheca Nostra” (od 2009 do dziś), przewodniczącego Rady Naukowej „Zarania Śląskiego. Seria druga” (od 2015 do dziś), przewodniczącego Komitetu Organizacyjnego Kongresu Języka Polskiego (2011), przewodniczącego Sekcji Piśmiennictwa Śląskiego Oddziału PAN w Katowicach (1985–1992).

Profesor zasiadał lub zasiada w: Radzie Naukowej Głównej Biblioteki Lekarskiej w Warszawie (1997–2006), Regionalnej Konferencji Rektorów Szkół Akademickich (od 1995 do dziś), Radzie Naukowo-Programowej Międzynarodowego Centrum Studiów Śląskich przy Konferencji Rektorów Uniwersytetów Śląskich

(od 2013 do dziś), Zespole Sterującym ds. Zakupu Nowości Wydawniczych do Bibliotek (od 2009 do dziś), Radzie Programowej Muzeum Prasy Śląskiej w Pszczynie (od 2008 do dziś), Radzie Programowej Filharmonii Śląskiej (od 2014 do dziś), Komisji Historii Śląska PAU (od 2014 do dziś), Śląskiej Radzie Przyjaciół Harcerstwa (od 2015 do dziś), Sekretariacie Nagrody im. Karola Miarki (od 1991 do dziś), kapitułach nagród: im. Wojciecha Korfantego, im. Juliusza Ligonía, im. Emila Szramka (od 2010 do dziś).

Od roku 1991 Jan Malicki jest dyrektorem Biblioteki Śląskiej w Katowicach. Jako inwestor doprowadził do wybudowania i otwarcia 24 października 1998 roku nowego gmachu Książnicy, w ocenie międzynarodowego zespołu ekspertów – jednego z najnowocześniejszych w Europie. Obecnie księgozbiór Biblioteki liczy ponad 2 miliony woluminów.

Oprócz funkcji prymarnych, takich jak: gromadzenie, opracowywanie i udostępnianie zbiorów, Biblioteka Śląska prowadzi też działalność konserwatorską. W roku 1995, z inicjatywy Dyrektora Malickiego, utworzono Pracownię Konserwacji Książki, w której przeprowadzono między innymi konserwatorskie zabezpieczenie słynnej Biblioteki Jasnogórskiej oraz krakowskiej biblioteki oo. paulinów na Skałce. W Bibliotece Śląskiej konserwowano też kolekcję Archiwum Powstań Śląskich znajdującego się w Instytucie Józefa Piłsudskiego w Nowym Jorku.

Z inicjatywy Jana Malickiego ustanowiono także wiele nagród, którymi honorowane są osoby zasłużone dla świata kultury i nauki (między innymi: Amicus Librorum, Śląski Wawrzyn Literacki, Nagroda Śląskiego Środowiska Bibliotekarskiego im. Józefa Lompy).

Spośród realizowanych przez Bibliotekę Śląską projektów poczesne miejsce zajmują: Międzynarodowy Przegląd Ekslibrisu oraz Śląska Fotografia Prasowa, szczególnie zaś Ogólnopolski Festiwal Ekspresji Dziecięcej i Młodzieżowej (wspólne przedsięwzięcie Instytutu Pedagogiki Uniwersytetu Śląskiego, Akademii Sztuk Pięknych oraz Biblioteki Śląskiej) uhonorowany w 2011 roku w Krakowie Nagrodą im. Marii Weryho-Radziwiłłowicz.

W Bibliotece Śląskiej – co chciałbym szczególnie podkreślić – podejmowane są liczne przedsięwzięcia mające na celu aktywizację kulturalną osób niepełnosprawnych oraz wykluczonych społecznie. Zgodnie z tym założeniem, utworzony został Dział Integracyjno-Biblioterapeutyczny Biblioteki Śląskiej, mieszczący się w budynku przy ulicy Ligonía 7 w Katowicach, który pełni rolę ośrodka metodycznego dla bibliotek samorządowych województwa śląskiego w zakresie biblioterapii. W ramach swojej działalności agenda realizuje wiele przedsięwzięć adresowanych do różnych grup społecznych. Uczestniczą w organizowanych przez nią

działaniach osoby niepełnosprawne, uczniowie, seniorzy, a także osadzeni i więźniowie. Spośród wielu działań podejmowanych przez Dział Integracyjno-Biblioterapeutyczny Biblioteki Śląskiej wyróżnić należy:

1. Zainicjowanie ogólnopolskiej bazy prezentacji multimedialnych zaopatrzonych w audiodeskrypcję. Baza jest efektem warsztatów szkoleniowych dla bibliotekarzy z województwa śląskiego w ramach projektu „Zilustruj mi słowem świat” dofinansowanego przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Baza pozwala instytucjom zajmującym się upowszechnianiem kultury na organizację spotkań także dla niewidomych i słabowidzących, a tym samym poszerzenie oferty kulturalnej skierowanej do osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.
2. Udostępnianie przestrzeni wystawienniczej, w której ekspozowane są prace przedstawicieli grup zagrożonych wykluczeniem społecznym. Jest to miejsce debiutu wielu artystów, dające możliwość prezentacji ich dzieł szerokiemu kręgowi odbiorców.
3. Podpisanie (27 marca 2012 roku) porozumienia pomiędzy Biblioteką Śląską w Katowicach a Aresztem Śledczym w Katowicach, mającego na celu prowadzenie przez pracowników Biblioteki działań kulturalno-oświatowych, ze szczególnym uwzględnieniem promocji książki i czytelnictwa. W ramach porozumienia prowadzony jest cykl prelekcji „Spotkania ze Sztuką” oraz Dyskusyjny Klub Książki.
4. Prowadzenie spotkań warsztatowych dających możliwość tworzenia i sprawdzania nowych form terapii na podstawie doświadczeń grupy. Twórcownia „FORMA-T” to nazwa programu, w którym wykorzystuje się arteterapię w rozwoju osobowości uczestników.

Znakiem rozpoznawczym Książnicy jest też Śląska Biblioteka Cyfrowa – projekt, którego cel stanowi prezentacja w Internecie kulturowego dziedzictwa Śląska. Oprócz Biblioteki Śląskiej oraz Uniwersytetu Śląskiego w przedsięwzięciu uczestniczą także biblioteki miejskie, gminne, stowarzyszenia społeczne i grupa wolontariuszy. Do ważnych obowiązków dyrektora w ramach tego projektu należy nadzór merytoryczny nad siecią 813 bibliotek województwa śląskiego. Z inicjatywy Profesora Jana Malickiego utworzono także Śląską Internetową Bibliotekę Zbiorów Zabytkowych. Głównym celem projektu było poszerzenie dostępu do cennych dzieł piśmiennictwa o znaczeniu ponadregionalnym, który ze względów ochronnych jest ograniczony. Profesor Malicki podjął – zakończony sukcesem – starania o zaliczenie tego zbioru do Narodowego Zasobu Bibliotecznego.

W roku 2012 rozpoczęły działalność dwie ważne instytucje funkcjonujące w ramach Biblioteki Śląskiej: Dom Oświatowy Biblioteki

Śląskiej oraz Instytut Badań Regionalnych Biblioteki Śląskiej. Dwa główne projekty realizowane obecnie przez Instytut Badań Regionalnych to *Podręcznik dla uczniów województwa śląskiego* oraz *Encyklopedia województwa śląskiego*.

Z inicjatywy Profesora Jana Malickiego w Bibliotece Śląskiej organizowane są corocznie liczne konferencje, wystawy oraz koncerty – między innymi w ramach cyklu „Filharmonia w Starej Bibliotece”.

Biblioteka Śląska, jako instytucja, została uhonorowana wieloma nagrodami i wyróżnieniami. Najważniejsze z nich to:

- nagroda dla najlepszej inwestycji w województwie katowickim (1998);
- medal *Bibliotheca Magna-Perennisque* – przyznany przez Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich za wkład w dzieło polskiego bibliotekarstwa (1998);
- medal *Gaudium et Spes* – przyznawany przez Śląskie Stowarzyszenie Edukacji i Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych AKCENT za szczególną aktywność w niesieniu pomocy niepełnosprawnym (2002);
- srebrny medal im. J. Masaryka Ministerstwa Spraw Zagranicznych Republiki Czeskiej za długoletni aktywny wkład w rozwój polsko-czeskiej współpracy kulturalnej (2007);
- honorowa Nagroda im. Wojciecha Korfantego za działalność na rzecz ochrony dziedzictwa kulturalnego (2008);
- Złota Odznaka Honorowa „Za Zasługi dla Województwa Śląskiego” przyznana przez Sejmik Województwa Śląskiego (2010);
- srebrny medal „Zasłużony Kulturze *Gloria Artis*” (2010);
- nagroda i tytuł Strażnika Dziedzictwa Rzeczypospolitej *Custos Monumentorum Rei Publicae* w kategorii „Nagroda krajowa dla instytucji” przyznane przez Senat RP (2015).

Profesor Jan Malicki jest również laureatem wielu nagród i wyróżnień. Do najważniejszych należą (w ujęciu chronologicznym):

- Nagroda i Medal Zygmunta Glogera (1996);
- Laur Górnośląskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk im. Walentego Roździeńskiego „za badania naukowe i wkład w rozwój śląskiej humanistyki” (1997);
- Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski (1998);
- odznaka „Zasłużony Działacz Kultury” (1998);
- Nagroda Prezydenta Miasta Katowice w dziedzinie kultury „za wielką pracę i wysiłek, które przyczyniły się do zrealizowania wizji stworzenia nowoczesnego gmachu Biblioteki Śląskiej oraz za prace badawcze i popularyzację zabytków piśmiennictwa śląskiego” (1998);
- Honorowa Odznaka Miasta Katowice przyznana przez Przewodniczącą Rady Miejskiej i Prezydenta Katowic „w uznaniu szczególnego wkładu w rozwój i rozstawianie Katowic” (1998);

- medal „W dowód uznania” przyznany przez Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich „za zasługi dla bibliotekarstwa” (1998);
- medal „Zasłużony Kulturze *Gloria Artis*” (2006);
- złota odznaka honorowa „Zasłużony dla Rozwoju Województwa Śląskiego” (2006);
- odznaka honorowa „Zasłużony dla Kultury Polskiej” (2007);
- „Śląski Szmaragd” przyznany przez Kapitułę Diecezji Katowickiej Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego w RP (2009);
- Medal Komisji Edukacji Narodowej (2009);
- „Perła Śląska”, przyznana przez redakcję miesięcznika „Śląsk” za wybitne dokonania twórcze i zasługi dla regionu (2010);
- nagroda Lux ex Silesia przyznawana przez metropolitę katowickiego ks. abp. Damiana Zimonia osobom, „które w działalności naukowej lub artystycznej ukazują wysokie wartości moralne i wnoszą trwałe ślad w kulturę Górnego Śląska” (2011);
- Nagroda im. Stanisława Ligonia, przyznana przez Polskie Radio Katowice (2012);
- Platynowy Laur Umiejętności i Kompetencji w kategorii Kultura i Media, przyznany przez Regionalną Izbę Gospodarczą (2013);
- tytuł Człowieka Roku 2013 Miasta Katowice w plebiscycie zorganizowanym przez „Dziennik Zachodni” i portal nasze miasto.pl (2014);
- nagroda „Żeleźniok Karlika” przyznana przez Polskie Radio Katowice za propagowanie śląskości i silesiaków (2015);
- tytuł Honorowego Ambasadora Kongresów Polskich (2017) nadany przez Polską Organizację Turystyczną i Stowarzyszenie „Konferencje i Kongresy w Polsce”, wręczony 14 września 2017 roku w Krakowie.

Wszystkie znaki na niebie i ziemi, które współcześni astrologowie zapisują już w swoich prognozykach na 2018 rok, pokazują, że początek roku przyniesie bibliofilski druk anonimowego tekstu *De Bicinensi Proelio* ze zbiorów Biblioteki Śląskiej. Będzie to druk okolicznościowy nie tylko w czterysta trzydziestą rocznicę byczyńskiej potrzeby. To perspektywa (nieco) dalsza. A perspektywa bliższa nakazuje mi dzisiaj z pełnym przekonaniem, ale i ze wzruszeniem oraz z radością, których bynajmniej nie skrywam, przedstawić końcową formułę laudacji, poprzedzoną jednak parafrazą słów Gallowych (wszak postać i słowa anonimowego kronikarza towarzyszyły nam w dzisiejszej laudacji): „Gdybyśmy z osobna chcieli opisać wszystkie godne pamięci czyny i słowa Profesora Jana Malickiego, to tak, jak gdybyśmy mozolili się, by piórem po kropelce wyczerpywać ocean!”

Biorąc pod uwagę prognozyk wyprowadzony z daty urodzin i szczęśliwego układu gwiazd, a przede wszystkim dorobek

naukowy, działalność dydaktyczną, organizacyjną, wkład w rozwój Uniwersytetu Śląskiego, życia akademickiego i społeczności akademickiej, aktywność społeczną Kandydata – zaledwie nakreślone szkieletowo w laudacji – w pełni popieram Wniosek Wysokiej Rady Wydziału Filologicznego Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach o odnowienie stopnia doktora nauk humanistycznych prof. zw. dr. hab. Jana Malickiego.

Katowice, 4 października 2017 roku

Dariusz Rott